

A C-526/14. sz., Tadej Kotnik és társai kontra Državni zbor Republike Slovenije ügyben hozott ítélet

Sajtó és Tájékoztatás

A bankszektorban nyújtott támogatásokról szóló bizottsági közlemény érvényes

Közelebbről a tőkehiányos bankoknak nyújtott állami támogatások Bizottság általi engedélyezése érdekében előírt, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztás nem sérti az uniós jogot

A 2007-ben kezdődő pénzügyi világválság következtében a Banka Slovenije (szlovén központi bank) 2013 szeptemberében megállapította, hogy öt szlovén bank¹ sajáttőkehiányban szenved. E hiány nagyságára tekintettel az említett bankok nem rendelkeztek elegendő vagyoni eszközzel ahhoz, hogy kielégítsék hitelezőiket, és fedezzék a betétek értékét. 2013. december 17-én a szlovén központi bank e bankok feltőkésítése, megmentése, illetve felszámolása érdekében rendkívüli intézkedéseket bevezető határozatokat hozott.

2013. december 18-án a Bizottság engedélyezte az érintett öt bank részére nyújtani tervezett állami támogatásokat, amelyekről a szlovén hatóságok előzetesen tájékoztatták a Bizottságot. A szóban forgó intézkedések, amelyeket a bankszektorról szóló törvény alapján fogadtak el, magukban foglalták a törzsrészvények, valamint az alárendelt kötvények névértékének csökkentését. E kötvények olyan pénzügyi eszközök, amelyek a hitelviszonyt és a részesedést megtestesítő értékpapírok bizonyos jellemzőivel rendelkeznek. A kibocsátó hitelintézet fizetéseképtelensége vagy felszámolása esetén az alárendelt kötvények jogosultjai a rendes kötvények jogosultjait követően, azonban a részvényeseket megelőzően kapnak kielégítést. E pénzügyi eszközök hozama a jogosultjaik által ily módon vállalt pénzügyi kockázatért cserébe magasabb.

Az Ustavno sodišče (szlovén alkotmánybíróság), amelyhez több, a bankszektorról szóló törvény alkotmányosságának vizsgálata iránti kérelmet nyújtottak be, a bankokról szóló bizottsági közlemény² rendelkezéseinek érvényességére és értelmezésére vonatkozó kérdésekkel fordult a Bírósághoz. E közleményt annak érdekében fogadták el, hogy iránymutatásokat adjon azzal kapcsolatban, hogy a pénzügyi válság idején a pénzügyi ágazatban nyújtott állami támogatások mely feltételek mellett egyeztethetők össze a belső piaccal.

A mai napon hozott ítéletében a Bíróság a közleménynek a tagállamokkal szembeni kötelező hatályát illetően megjegyzi, hogy a Bizottság a mérlegelési jogkörének gyakorlása során iránymutatásokat fogadhat el annak megállapítása érdekében, hogy milyen kritériumok alapján kívánja értékelni a tagállamok által tervezett támogatási intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségét. A Bizottság ilyen magatartási szabályok elfogadásával és közzétételével, amely révén kijelenti, hogy ezentúl alkalmazni fogja e szabályokat az általuk érintett esetekre, korlátozza magát e mérlegelési jogkör gyakorlásában abban az értelemben, hogy ha valamely tagállam egy olyan tervezett állami támogatást jelent be a Bizottságnak, amely megfelel e szabályoknak, a Bizottság főszabály szerint köteles e tervezett támogatást engedélyezni. Egyébiránt egy olyan közlemény elfogadása, mint a bankokról szóló közlemény, nem mentesíti a Bizottságot azon kötelezettsége alól, hogy megvizsgálja a tagállam által hivatkozott kivételes sajátos körülményeket. Ellenkezőleg, a tagállamoknak továbbra is lehetőségük van arra, hogy

¹ A Nova Ljubljanska banka, a Nova Kreditna banka Maribor, az Abanka Vipava, a Probanka és a Factor banka.

² Az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1-je utáni alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény („a bankokról szóló közlemény”) (HL 2013. C 216., 1. o.).

olyan tervezett állami támogatásokat jelentsenek be a Bizottságnak, amelyek nem felelnek meg az e közleményben foglalt kritériumoknak, és a Bizottság az ilyen tervezett támogatásokat rendkívüli körülmények esetén engedélyezheti. Ebből következik, hogy a bankokról szóló közlemény nem keletkeztethet a tagállamokkal szemben önálló kötelezettségeket, tehát velük szemben nincs kötelező hatálya.

Az állami támogatás Bizottság általi engedélyezése érdekében előírt, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt illetően a Bíróság hangsúlyozza, hogy a közleményt az EUMSZ azon rendelkezése alapján fogadták el, amely szerint a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti a valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatásokat³. A tehermegosztási intézkedések ugyanis azt kívánják biztosítani, hogy azt megelőzően, hogy bármilyen állami támogatás nyújtására sor kerülne, a tőkehiányos bankok a befektetőkkel együtt e hiány csökkentésén fáradozzanak, különösen a saját tőke bevonásával, valamint az alárendelt hitelezők hozzájárulása révén, mivel az ilyen intézkedések alkalmasak arra, hogy csökkentsék a nyújtott állami támogatás nagyságát. Egy ezzel ellentétes megoldás azzal a veszéllyel járna, hogy versenytorzulást idéz elő, mivel azok a bankok, amelyek részvényesei és alárendelt hitelezői nem járultak hozzá a sajáttőkehiány csökkentéséhez, nagyobb állami támogatást kapnának annál, mint amely elegendő lett volna a fennmaradó sajáttőkehiány ellentételezésére. Egyébiránt a Bizottság e közlemény elfogadásakor nem vonta el az Európai Unió Tanácsára ruházott hatásköröket.

A Bíróság szerint az a körülmény, hogy a nemzetközi pénzügyi válság első szakaszaiban az alárendelt hitelezőket nem kérték fel a hitelintézetek megmentéséhez való hozzájárulásra, nem teszi lehetővé azt, hogy a hitelezők a bizalomvédelem elvére hivatkozzanak. E körülmény ugyanis nem tekinthető olyan pontos, feltételhez nem kötött és egybehangzó ígéretnek, amely alkalmas lenne arra, hogy a részvényesekben és az alárendelt hitelezőkben jogos bizalmat keltsen azzal kapcsolatban, hogy a jövőben nem vetik alá őket tehermegosztási intézkedéseknek. Egyébiránt, mivel a bank alaptőkéjének mértékéig a részvényesek felelnek a bank adósságaiért, az a tény, hogy a közlemény megköveteli, hogy a bank sajáttőkehiányának orvoslása érdekében az állami támogatás nyújtását megelőzően e részvényesek ugyanolyan mértékben járuljanak hozzá a bank által elszenvedett veszteségek fedezéséhez, mint ilyen állami támogatás hiányában, nem tekinthető úgy, hogy érinti a tulajdonhoz való jogukat.

A Bíróság rámutat továbbá arra, hogy az Unió egyik irányelve⁴ lényegében előírja, hogy a részvénytársaságok tőkéjének bármely emeléséhez vagy leszállításához a társaság közgyűlésének határozata szükséges. A Bíróság megállapítja, hogy a közlemény – annyiban, amennyiben előírja, hogy a bankok alaptőkéjének bizonyos módosításaihoz nem szükséges a közgyűlés határozata vagy hozzájárulása – nem összeegyeztethetetlen ezzel az irányelvvel. Ugyanis, noha a tagállamok adott helyzetben esetleg arra kényszerülhetnek, hogy a társaság közgyűlésének beleegyezése nélkül hozzanak ilyen tehermegosztási intézkedéseket, e körülmény nem kérdőjelezheti meg a közlemény érvényességét. Ilyen intézkedéseket csak akkor lehet elfogadni, ha valamely tagállam gazdaságában komoly zavar következett be, és csak abból a célból, hogy elkerüljék a rendszerkockázatot, és biztosítsák a pénzügyi rendszer stabilitását.

Az alárendelt kötvények átalakításával vagy névértékének csökkentésével kapcsolatos intézkedéseket illetően a Bíróság megállapítja, hogy valamely tagállam nem köteles – azt megelőzően, hogy bármilyen állami támogatás nyújtására sor kerülne – a nehéz helyzetben lévő bankok számára előírni, hogy alakítsák át az alárendelt kötvényeket törzsrészcsekké, illetve hogy csökkentsék azok névértékét, és nem köteles azt sem előírni, hogy e kötvényeket teljes mértékben fordítsák a veszteségek fedezésére. Ilyen esetben a tervezett állami támogatás azonban nem tekinthető olyannak, mint amely a szigorúan szükséges mértékre korlátozódik. A tagállam, valamint az e támogatásban részesülő bankok vállalják annak kockázatát, hogy a Bizottság

³ Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja.

⁴ A biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 315., 74. o.).

esetleg olyan határozatot hoz, amely a támogatást a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánítja. A Bíróság azonban hozzáteszi, hogy az alárendelt kötvények átalakításával vagy névértékének csökkentésével kapcsolatos intézkedések nem léphetik túl az érintett bank tőkehiányának orvoslásához szükséges mértéket.

Végül a Bíróság kimondja, hogy a tehermegosztási intézkedések a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló irányelv⁵ értelmében vett „reorganizációs intézkedések”⁶ fogalmába tartoznak. Ugyanis, mivel e tehermegosztási intézkedések a hitelintézetek pénzügyi helyzetének helyreállítására és a hiányuk orvoslására irányulnak, ezen intézkedések célja a hitelintézetek pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

⁵ A hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 125., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 15. o.).

⁶ „A reorganizációs intézkedések azok az intézkedések, amelyek célja a hitelintézet pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása, és amelyek érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, ideértve a kifizetések felfüggesztésének, a végrehajtás felfüggesztésének vagy a követelések csökkentésének lehetőségét”.